

Československá ekonomika po vzniku samostatného státu

Důsledky I. světové války a vznik ČSR

Obsah přednášky

- Vznik Československa
- Výchozí stav československé ekonomiky
- Snahy o dosažení hospodářské samostatnosti

Rozpad Rakouska-Uherska

- V počátcích války Dohodové mocnosti preferovaly zachování monarchie.
- V roce 1918 převážilo rozhodnutí nebránit rozpadu Rakouska-Uherska.
- S Rakouskem a Maďarskem byly uzavřeny samostatné mírové smlouvy (Saint-Germanská a Trianonská).
- Území monarchie připadlo sedmi státům.

Na cestě k samostatnému státu

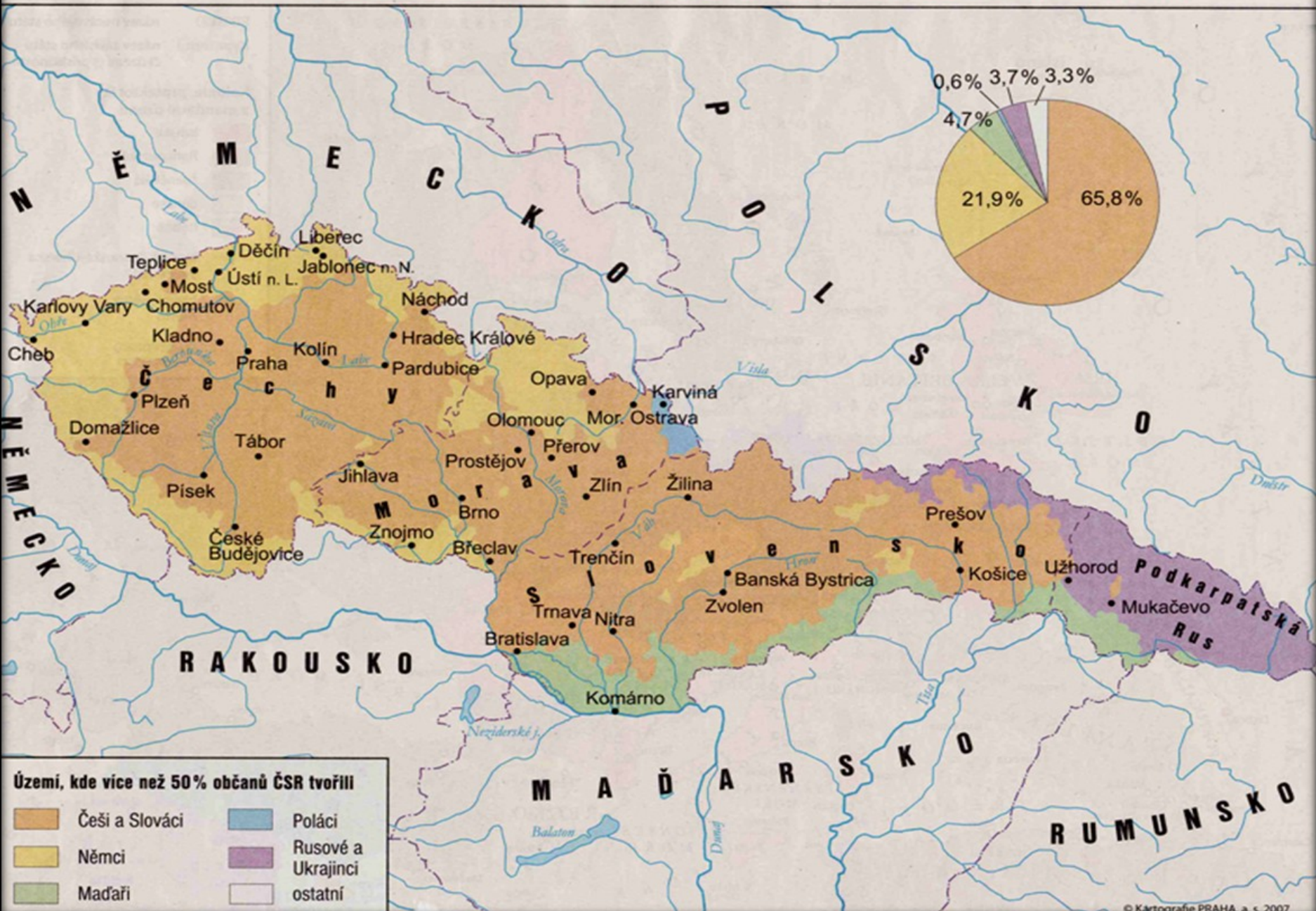

- V roce 1915 T. G. Masaryk začal v exilu prosazovat vytvoření samostatného státu.
- Zahraniční akci napomáhalo také působení legií v Rusku a Itálii.
- Národní rada československá byla v červnu 1918 uznána Francií jako základ příští československé vlády.

28. říjen 1918

Národnostní složení prvorepublikového Československa

Území, kde více než 50% občanů ČSR tvořili

	Češi a Slováci		Poláci
	Němci		Rusové a Ukrajinci
	Maďaři		ostatní

Stav československé ekonomiky po roce 1918

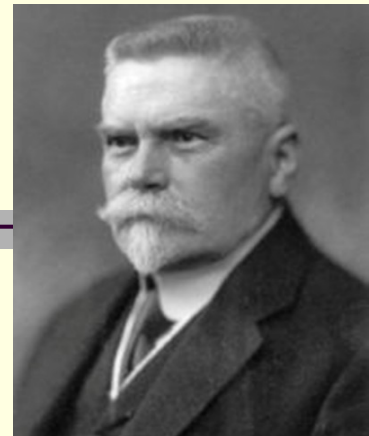

- V ČSR zůstalo po vzniku samostatného státu více než 60 % průmyslového potenciálu monarchie.
- Od rozvinutých zemí se republika lišila vyšším podílem zemědělství a nedostatečně rozvinutou terciární sférou.
- Po rozpadu rozsáhlého vnitřního trhu se byla pro čs. ekonomiku nutností **orientace na export.**

Politické strany

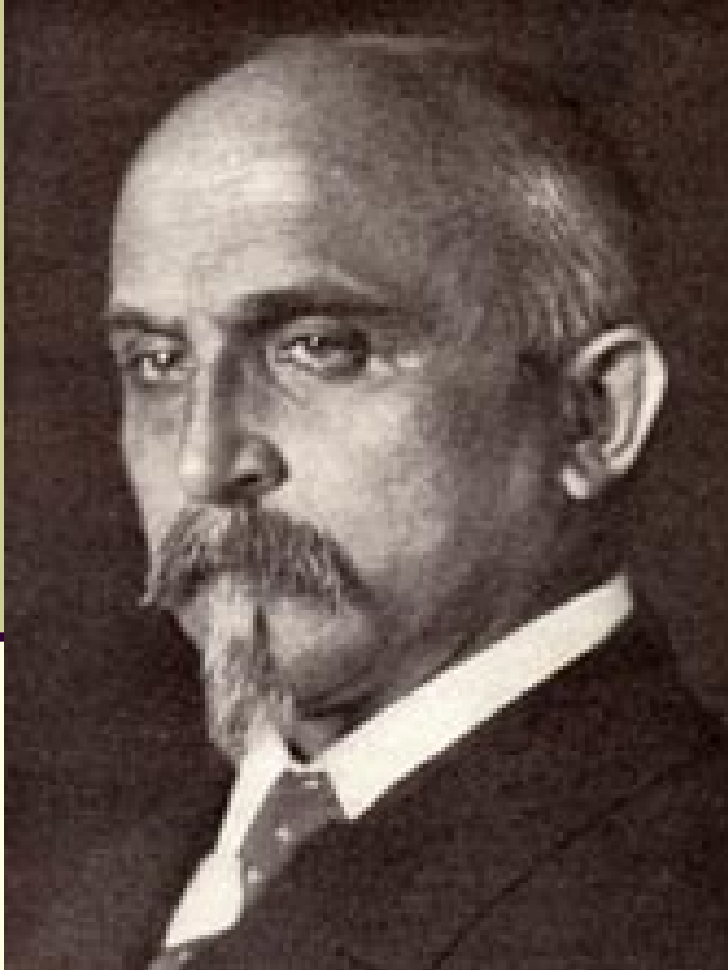
- K **pravicovým stranám** jsou řazeny: Národní demokracie a strana agrární (republikánská)
- Na **politický střed** patřily: strana lidová a strana národně socialistická
- Hlavními **levicovými stranami** byly: sociální demokracie a KSČ

Alois Rašín (1867-1923) – tvůrce měnové reformy a první československý ministr financí

- V roce 1919
Československo provedlo
měnovou odluku.
- Staré rakousko-uherské
bankovky byly posléze
měněny za nové.
- Část peněz byla
zadržena jako nucená
státní půjčka, aby se
zabránilo možné inflaci.

Národní banka československá

- Správou měny byla pověřena od roku 1926 **Národní banka československá.**
- Byla ustavena jako akciová společnost s třetinovým podílem státu.
- V čele stál guvernér jmenovaný prezidentem na návrh vlády.

Živnobanka a Jaroslav Preiss

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA V ČERVNU 1938

Nostrifikace podniků

- Na základě nostrifikačního zákona měly firmy, působící na území ČSR, přesunout svá sídla ze zahraničí.
- V českých zemích nostrifikace začala po dohodě s rakouskou vládou v roce 1920, na Slovensku byla provedena později.

Pozemková reforma

- Nové uspořádání pozemkového vlastnictví, jež bylo uskutečněno podle zákonů z let 1919-1920.
- Záboru a přerozdělení podléhala půda o výměře 150, resp. 250 ha.
- Zabraná půda byla nakonec do roku 1938 z více než 55 % propuštěna ze záboru či dočasně ponechána v užívání původním majitelům.

Výsledky pozemkové reformy

	Veškerá půda (tis. ha)	%
Celková výměra zabrané pudy	4068	100
Propuštěno ze záboru původním majitelům nebo jim ponecháno v užívání na dalších 20-30 let	2267	55,7
Rozděleno celkové	1801	44,3
z toho drobný přídel (výměra jednotlivých statků od 0,1 do 30 ha)	790	19,4
zbytkové statky (výměra větší než 30 ha převážně zemědělské pudy)	226	5,6
Postátněná půda	785	19,3

Změny sociálního systému

- Zhruba v polovině 20. let bylo zavedeno starobní a invalidní pojištění, a placená dovolená
- Na začátku 20. let byl přijat **gentský systém** podpory nezaměstnaných – na vyplácení podpor se kromě státu podílely rovněž odbory

Shrnutí

- ČSR měla relativně dobré výchozí podmínky pro ekonomický rozvoj – na jeho území byla soustředěna většina průmyslového potenciálu Rakouska-Uherska.
- Nevýhodou byla **nerovnoměrná rozvinutost jednotlivých částí nového státu** (průmyslové české země a zemědělské Slovensko), slabinou také úzký vnitřní trh.
- Hlavními nástroji k hospodářskému osamostatnění ČSR byla **měnová reforma, pozemková reforma a nostrifikace podniků.**